

Indien men de mens, Jood of heiden, gelovig of ongelovig, zou moeten symboliseren met een dier, welk dier zou dat dan zijn? Een slang of een wolf is wellicht een beetje te vergaand in de negatieve zin; de mens vergelijken met schaapjes of lammeren, is dan wellicht weer te ver gaan in de positieve zin. Of kunnen we de mens misschien vergelijken met de kleine ‘hondjes’¹ van het Evangelie van vandaag? Jezus spreekt hier uiteraard in eerste instantie over de heidenen, maar misschien, het is slechts een hypothese, wil Hij wel iets méér zeggen.

De hond heeft inderdaad wel iets van de mens: hij kan heel lief zijn, maar ook gewelddadig, hij geeft soms blijk van intelligentie en is vaak ook heel dom, je hebt de trouwe waakhond en de onbezorgde straathond, de dobberman en het schoothondje.

Laat ons eventjes een voorbeeld nemen. Hebt u ooit al eens een hond gezien die zijn eigen staart achterna rent? Dat is werkelijk kostelijk! Hoe sneller hij loopt, hoe sneller de staart op de vlucht slaat. Wij vinden dat als mensen echt dwaas.

Maar zijn wij vandaag als mensheid niet zelf een beetje als die hond, onze eigen staart achternalopend? De mens is zelf het principe en zelf het doel van zijn leven geworden: de alfa en de omega; niemand, geen God, geen Kerk, geen moraal, geen staat mag zijn absolute vrijheid inperken. Hij lijkt zelfs in staat om ziektes, armoede, ellende te overwinnen, hij bepaalt zelf het begin en het einde van zijn leven. Waarom zou hij nog zijn blik moeten richten naar elders: hij vindt bij zichzelf de oplossing voor alles, hij heeft slechts nood aan zichzelf. Hij is zélf schepper.

De mens die zijn staart achternaloopt kan worden gesymboliseerd door de cirkel. Op het eerste zicht lijkt de cirkel iets fantastisch, hij heeft iets opwindends: de cirkel is het zinnebeeld van het moderne ideaal van vrijheid, gelijkheid, dialoog en democratie. Elk punt staat immers even ver van het centrum: niet dichterbij, niet verderaf, niet hoger, niet lager. En elk punt staat in contact met alle andere punten: iedereen kijkt elkaar aan. Er zit ook een ongelooflijke dynamiek in de cirkel. Zoals de tol ronddraait in een uitzinnige beweging, zo draait ook de mensheid vandaag volledig gek, in een uitzinnige roes van vrijheid. Maar iedereen weet wat er uiteindelijk gebeurt met de tol: hij valt dood neer. Ook de cirkel heeft iets onvolmaakts; of liever: hij is té volmaakt voor de mens: *“Ge zult gelijk worden aan God”* (Gen3,5), zegt de slang tegen Adam en Eva. Worden zoals God: dat is het motief van de eerste en uiteindelijk elke zonde: de zelfgenoegzaamheid, de hoogmoed van een in zichzelf opgesloten wereld, waar geen nood meer is aan God, geen nood aan geloof, aan hoop of zelfs aan liefde. De cirkel is uiteindelijk in zichzelf opgesloten, zonder hoop, zonder toekomst, zonder uitweg; men spreekt van een ‘vicieuze cirkel’ of een ‘cirkelredenering’ waar men niet meer uitkomt. De cirkel wordt zo een teken van de ón-vrijheid, als één van die boeien die ons vastketenen. Ook als christenen zijn wij niet vrij van dit gevaar. Henri de Lubac waarschuwde reeds voor een *“opgaan van God in de menselijke gemeenschap”* (*“Méditation sur l’Eglise”*, p. 156) Anders gezegd: als er nog plaats is voor God, dan

¹ “hondjes”: dat is wel het meest in het oog springende woord wanneer men het Evangelie van vandaag aandachtig leest. Wij zijn allemaal ‘kleine hondjes’; ‘kunaria’ in het Grieks: in de honderden pagina’s van het Oude en Nieuwe Testament komt dit verkleinwoord slechts één enkele keer voor, en dat is in het Evangelie van deze zondag. Is dat puur toeval of heeft Jezus daar een bedoeling mee?

Op het eerste zicht lijkt Jezus deze uitdrukking gewoon in haar traditionele betekenis te gebruiken. De heidenen werden immers vaak als honden gezien. En door het verkleinwoord te gebruiken, neemt Jezus afstand van de wat misprijzende connotatie van het woord.

Of zou er nog een andere reden zijn? Misschien wil Jezus wel onze aandacht trekken op dat woord?

wordt Hij gereduceerd tot onze menselijke kring, onze menselijke cirkel, en heeft Hij enkel recht op wat wij hem toestaan. Alles, ook God, wordt zo herleid tot ons bekrompen horizontaal gezichtsveld. God staat niet meer in het middelpunt, maar wel de menselijke gemeenschap.

Is hierop een antwoord te vinden? Natuurlijk! En dit antwoord is precies het wezen zelf van het Evangelie van Jezus Christus: *“Bekeer u en geloof in de Blijde Boodschap”* (Mc 1,15). Bekering en geloof! Dat zijn de twee sleutelwoorden van Jezus.

Wij moeten ons enerzijds bekeren, dat wil zeggen letterlijk: ‘om-keren’, niet meer gekeerd zijn naar onszelf, de blik gericht houden op onszelf, maar wel: ons omkeren en onze blik richten naar God: *“Ad te levavi oculos meus”, “naar u sla ik mijn ogen op”* (ps 122,1). Wanneer we onze blik afwenden van onszelf, dan komt er plots weer plaats voor de hoop, dan is de vicieuze cirkel gebroken. En is er hiervan geen mooier voorbeeld dan ons Kananese vrouw, die zoals een klein hondje haar blik slechts gericht houdt op haar meester. Ja een hond kan niet alleen dwaas zijn, hij kan ook blijk geven van inzicht, van genegenheid en liefde. Zou Jezus niet van ons verlangen dat wij allemaal worden zoals die kleine hondjes? Geen hondjes die aan de leiband moeten worden gelegd, maar hondjes die in “vrijheid” gehoorzamen aan hun Meester.

En het tweede sleutelwoord is vervolgens het geloof. Moeder Abdis Cécile Bruyère schrijft: *“Heeft iemand ooit zonder ontroering het antwoord kunnen lezen van de Heer, die (de Kananese vrouw) aldus op de proef gesteld had: “O vrouw, groot is uw geloof; u geschiede zoals ge verlangt?”* (*“Gebet en geestelijk leven”, p.132*) Haar geloof is groot, precies omdat het niet gebaseerd is op een materieel vervullen van enkele voorschriften, of het klakkeloos aanvaarden van enkele waarheden over God, maar omdat haar geloof gebaseerd is op het vertrouwen dat ze heeft in de Heer: zoals een hond alles van zijn meester verwacht, weet dat zijn meester hem de broodkruimels die van de tafel vallen niet zal ontzeggen, zo weet de Kananese vrouw, dat Jezus haar in haar noden zal helpen. Omdat Jezus God is en als dusdanig de liefde zelf. De Kananese vrouw weet, ondanks de ogenschijnlijke weigering van de Heer, weet dat ze nooit moet wanhopen aan de liefde Gods. Soms vraagt God van ons volharding, maar, zoals Onze Heilige Vader Benedictus het ons voorhoudt, mogen we *“nooit wanhopen aan de barhartigheid Gods”* (72^e werktuig van de goede werken).

Geloven, hopen, liefhebben: dat betekent dus dat we onze eigen staart niet meer achternaren, maar onze blik opslaan naar God, en dat betekent ten slotte ook altijd: opkijken naar het Kruis, op de manier waarop ook de Heilige Maagd Maria haar blik opsloeg naar haar Zoon aan het Kruis: vol liefdevolle overgave. Want alleen Hij kan ons redden, alleen Hij kan ons leiden tot het Eeuwig Leven. Amen.